

Ese de două ori în septemana: Joi-a și Dominica; era când va pretinde importanța materialului, va eși de trei ori de patru ori în septemana.

Pretului de prenumeratiune.

pentru Austria:	
o anu întregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. v. a.
„ patraru	2 fl. v. a.
pentru Romania și strainetate:	
pe anu întregu	12 fl. v. a.
„ diumetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cale anonime nu se vor publica.

—XXX—

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7. cr. de linia; repetitiile se facu cu pretiu scadutu. Pretulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

In septeman'a acést'a fói'a noastră va apare de trei ori.

Pesta, in 16/28 novembre 1871.

In fine nu mai incupe nici o indoie-la, — crisea ministeriale din Cislaitania s'a finitu, foile oficiale publicara deja numirile nuoulor ministri cari compunu cabinetulu principelui A. Auersperg; tóte aceste denumiri sunt datate din diu'a de 25 noemvre, — si totu sub acésta data se publică si o patenta imperiale prin care se disólva tóte dietele provinciilor cislaitane cari se dechiarara pentru politic'a lui Hohenwart, — între acestea pe langa Boemia e si Bucovina nostra.

Ómenii dualismului se bucura peste mesura de acésta victoria a nemtiloru centralisti a supr'a autonomistiloru si din tóte poterile se silescu a demonstrá lumei, ceea ce ei insisi nu credu, că domnirea cu fortia a minoritatii a supr'a unei maioritati colosali este constitutiunalismu, prin urmare că cei ce sustienu supremati'a nemtiloru a supr'a natiunaltatiloru, sunt ómenii parlamentarismului pe candu ei in realitate sunt cei mai incarnati absolutistici si cei mai petrificati centralisti.

Dar nemtii se lauda in gur'a mare că cu ajutoriulu poloniloru din Galitia vor avé celu putienu maioritata parlamentaria, ceea ce in sa e o cestiune pré problematica, deórece pe semne polonii asta data vor fi mai precauti ca alta data; si éta că incesi foile guvernamentali ni spunu cu o facia demna de compatimire, că deputatii din Galiti'a cari se adunara dilele trecute la Viena pentru a negocia in privinti'a unoru concessiuni ce ar fi gata guvernulu actualu ca se li dee sub conditiunea ca se între de-a dreptulu in Reichsrath, au parasitu deja capital'a imperiale fara nici unu rezultatu.

Mai departe totu in aceste diarie cetimu că contele Ludovicu Wodzycski, care a fostu invitatu să ocupe postulu de ministru alu Galitiei, dupa o conferintia cu actualulu ministru-presiedinte a refusat acésta onóre din motivu că deputatii poloni nu-i promitu succursulu loru fora a li se garantá diplin'a autonomie a tieriei.

Vorbiramu in nrulu precedinte despre incercarea guvernului unguerescu d'a se reculege si intari in Croatia; merita se spunemu că „N. Fr. Presse“, din capulu locului a predisu că acésta incercare guvernamentale, menita d'a mediloci o impacare între Ungaria si Croatia — „tocmai atátu de putienu si va ajunge scopulu, precum a facutu celu mai completu fiasco incercarea din Pesta, d'a forma o partita junaromana, in contra pasivitatii romane!“

„N. Fr. Presse“, carea ni spune acést'a, stá fôrte aprópe de guvernii si — va se dica ea ni face o descoperire pretiosa. Noi nu potemu de câtu se felicitámu si pre dnulu Andrassy, si pre consortiulu secretu alu seu pentru acelu fiasco; si pentru sine si pentru patria fiasculu este unu cascigu moralu fôrte mare. Precum in sa am protestatu candu in „Gaz Tr.“ unu dnu svatosu s'a pusu la polemia formale cu „Patria“, considerand'o de vocea Banatieniloru si a Ungureniloru, intocmai trebuie se respingemu insinuatiunea ovreului din Viena că — sub stindartulu Patriei ar fi fostu daunata vr'o nuantia a junimei nostre natiunale. Din contra natiunea pre cei din tufa ii scie de peccatosi vechi!

Din strainetate nainte de tóte ni atrage atentiunea noastră parlamentulu ita-

lianu, care s'a deschisu ieri in 27 l. c. pentru prim'a data in Roma, natural'a capitala a Italiei. Scirea electrica ni spune că regele Victoru Emanuelu atátu in parlamentu, câtu si afora pre strade, a fostu salutat cu celu mai mare entusiasmu. La deschiderea parlamentulu a fostu de facia: principele de coróna Umberto, Carignan, princeasa Margareta, imperatulu si imperatés'a Brasilei, corpulu diplomaticu si tóte demnitatile de statu. Cuventulu de tronul a fostu ascultat cu cea mai deplina satisfactiune, care s'a exprimat in aplause frenetice.

Totu in acésta dia s'a deschisu si camer'a Prussiei; in cuventulu de tronul inainte de tóte se exprima multiamita poporului si armatei pentru atitudinea sa loiala si patriotica cu ocaziunea marelui resbelu mai din urma; între propunerile guvernulu se promite urcarea lefiloru amplotiloru si — *reducere in contributiune*. Ceea ce la tóta intemplantia e o raritate laudabile si demna de imitatu.

Congresulu pressei romane, deschisu cu atâte frumóse sperantie in Bucuresci la 1/13 oct. a. c. septeman'a trecuta — asia dicendu se sparse — intr'unu modu demnu de compatimire.

Curendu dupa deschiderea congrusul se formara partite, un'a — firesce cu maioritata, alt'a in minoritate; dar un'a mai netoleranta de câtu cealalta! Minoritatea, cu junii de la „Telegrafulu“ si cu dlu Hasdeu de la „Column'a lui Traianu“, pretinsera o programa mai pre sasu de tóte „natiunale“, pronunziata natiunale si democratica. Maioritata cu cei de la „Romanulu“, „Trompeta Carpatiloru“, „Semenatoriulu“ etc. incepura a decretá o programa mai rafinata, complicata si elastica.

Desbaterile, precum ni spunu „Telegrafulu“ si „Column'a lui Traianu“, s'au urmatu astfelu, in câtu minoritatea a trebuitu să sufera multe grele atacuri personali.

Vineri in 5/17 nov. lucrulu a ajunsu acolo, in câtu minoritatea a fostu numita „instrumentu alu guvernulu“, de unde apoi sculandu-se reprezentantele „Telegrafulu“, respinse acésta insinuatiune cu o infruntare nu mai putienu violente, numindu pre maioritata „instrumentu de clicu“, prin ce s'a escatu o adeverata furia, de care fiindu cuprinsa ambele partii, urmá desfacerea siedintiei si — probabilmintea a congresului!

Cum s'ar si poté aduná si consultá 10—20 de romani, macar fruntea intielegintiei loru, fora d'a se apucá de injurii personali si d'a se manca câtu se poté de neumann. Cunóscemu barbati, cari pretindu a fi numerati între cei mai eruditi, dar cu cari nu poti intrá in discutiunea vre unei cestiuni, fora d'a te espune la insultatiuni; ei nici nu sciu vorbi for a vatemá.

„Telegrafulu“ si „Column'a lui Traianu“ de a dreptulu arunca vin'a muscariloru si intaritariloru a supr'a dloru Papiu Ilarianu si Holbanu, cari între sine se neravescu fôrte reu; dar a atacá pre minoritate, „impreama recurgeau la triviliatati si chiar la injurii, in sperantia că dóra-dóra vor poté provocá prin scandalu retragerea minoritatii din sinulu congresului!“

Ce alt'a ni remane a dice, vedindu aceste, de câtu — pentru ca onor. publicu alu nostru se si-le scia splicá, se citámu aci din celu mai nou nru alu „Trompetai Carpatiloru“ urmatóriele pasagia:

„Umilintia si asuprire din afora, — descuragiare si nepasare in intru, éta trist'a situatiune a tierii in generale.“

Astfelu esclama betran'a „Trompeta“, — si — pentru ca paharulu plinu de amaratiune se ni se imple peste mósura, cu vócea desperatiunii mai constata că: „poporulu romanu, osenditu la ignorantia, se desmostenesce de tóte drepturile ce i-a datu 2 maiu (impropriatarirea tieraniloru), si intieleginti'a tieriei, in flusu si refusu, bate dintr'unu strainismu in celalaltu. — Umbr'a dlu comite de Bismark este atátu de teribila in Romania, precum nu a fostu nici chiar presinti'a lui Pasvantoglu. — Press'a romana cade si ea din dia in dia intr'o coruptiune in câtu infecta aerulu pre unde se imprascia.

„Coruptiunea este mai primesdiósa de câtu tiran'a, — dice espert'a gazeta cu amaratiune; — tiran'a omóra corpulu dupa care viédia ideia, coruptiunea omóra sufletulu dupa ce a stinsu ideia. — Cari sunt agentii acestei coruptiuni, noi nu-i vomu numi; actualitatea li desfasiura figur'a in ochii mintii fie-caruia.“

Astfelu esclama dlu Cesare Bolliacu, betranulu direttore alu diariulu amintitu, si cine óre va avé curagiulu se dica cu fruntea deschisa că: „nu e asia!“

Dorere, nime nu poté negá aceste adeveruri triste, in sa ori câtu de justa se fia aprecierea espertulu publicistu, ori câtu de grava se fia situatiunea Romaniei in dilele presinti, — nu e de a ne rúnca in braciiale desperatiunii, — a junge a cunósce reulu, si in acésta privintia ne bucurámu si ni servescu spre multa mangaiare, că insusi „Trompeta“ a ajunsu la cunoscintia acestui reu flagrante, dicendu că — „intieleginti'a tieriei — bate dintr'unu strainismu in celalaltu.“

Sé recunósca toti romanii binesemitori că acestu reu bantuaia némulu romanu — asia dicendu pretotindene, — si recunoscendu acést'a se aiba curagiulu a combate cu fortia si cu demnitate pe toti acei „intieleginti“ cari conspira cu strainismulu, si atunci de siguru suntemu salvati de mórtea ce ni se pregatesce, — ér de nu vomu avé acésta taria de caracteru — firesce trebuie se perimu cu lasitatea cea mai mare, căci noi insine ni-am sepatu mormentalu planulu de straini!

Noi avemu deplina sperantia in poterea geniulu Romaniei, — sé ascultámu santele síópte ale acestui geniu, care mereu ne îndemna ca se ni implinimu detorintiele nostre facia cu natiunea, — apoi — la lucru toti din tóte partile, si de siguru ne vomu mantui!

Aceste observatiuni fugitive am creditu de necesitate a le face, fiindu sub impresiunea cea mai durerósa dupa ceteria unoru diarie din Bucuresci, cari ni rapira sperantiele frumóse ce le nutriamu de la inceputu facia cu lucrările congresulu diaristicu, — dar geniulu Romaniei, in care ni-am depusu tóta sprantia noastră de redeseptare natiunale, pare că la momentu a grabitu se ni curme dorerea, si ni aduse — scirea cea mai imbuturatori, — ceea ce doriamu de la inceputu, — contielegeva diaristiloru romani de a lucrá toti intr'o singura diareptiune, cu unu siguru scopu: spre consolidarea intereselor nostre natiunali.

Congresulu diaristicu nu s'a disolvatu, elu a continuatu cu seriozitate lucrările sale. — In numerulu viitoru vomu publicá patrioticele resolutiuni ale acestui congresu.

O scire electrica din Bucuresci ni anuntia că in ministeriu e mare desbinare din caus'a opiniiloru diverginti

in cestiunea cáiloru ferate, camer'a se opune propunerii subscernute de guvernii; ministru-presiedinte Catargiu e resolutu a demisioná; mare perplesitate in cercurile mai nalte, de óre ce nu se afla ómeni cari s'ar angagiá pentru compunerea noului cabinetu ministeriale.

Atragemu atentiunea lectoriloru nostri a supr'a corespundintiei din Vlaicovetiu, ce o publicámu mai la vale si prin care ni se anuntia, că acolo s'a efectuitu primulu actu de despartire a comunelor mestecate de sub ierarchia serbésca, — si adeca in modulu celu mai esemplaru, invoidu-se romanii la tóte pretensiunile acceptabili, desi cam grave, numai ca se se véda in fine eliberati de sub tutel'a vitrega a strainismulu. In numerulu viitoru vomu publicá si protocolulu comisiunei ce s'a luat in acésta cauza memorabile, spre a servi de modelu si celorlalte comune, cari asemenea astépta cu nerabdere ca se se resolve cestiunea despartirii in modu definitivu, ceea ce dupa acestu esemplu de bunu auguru, sperámu că se va poté efectui pretotindene pe calea bunei intielegeri, prin ecuitate reciproca.

Pesta, in 28 noemvre.

(Descoperiri de mare interesu.) Adu seramu mai de unadi scirea despre planulu de casatoria a principelui Milanu de Serbia cu o mare-principesa muscalésca. Am adusu scirea ca fama: astadi ea este scire necontestabile. Planulu esista, si barbati de statu ai Serbiei, Risticu si Blaznavatiu lucra cu tóte poterile si medilócele la realizarea planulu. Timpulu realizarii este cum pe lun'a lui augustu 1872.

Despre acésta scire, corespundintele din Petropole alu Reformei ungueresci, vorbindu mai pe largu, dice că — caus'a depinde numai inca de la tat'a fetei, carele este mare-principele Nicolaeviciu. Imperatorele si-a datu invoie, dar si tat'a fetei s'a pronunziatu dejá — nu in sa neconditionatu, ci cu unele reserve. Éta cuvintele lui dupa „Reform“:

„Am multa fragedime pentru fetele mele; nu voiu se le vendu. Dar n'am exceptiune contra principelui Milanu, carele in sa nainte de tóte va trebui se véda fét'a, — macar că pusetiunea acestui june principe mie — nu mi se vede sicura. Despre consolidarea tronulu nu poté se fia vorba intr'o tiera, unde de la emanciparea poporului si pana astadi inca nici unu domnitoriu nu si-a incheiatu cariera firesce. Milosiu a abdisu, — Mihailu la 1847 a fostu alungatu, ér la 1868 asasinatu, Alessandru (Karageorgieviciu,) poté se se bucura că a scapatu cu capulu. Deci este fôrte greu unu parinte, a-si arunca fét'a la astfelu de positiuo. Totu acésta cauza nu mi-a permisu a dá man'a fetei mele principelui Carolu. Nu diu vorb'a din urma. Junii trebuie mai antaiu se se intalnésca.“

Acestu respunsu dejá este notificatu principelui Serbiei, si — este probabilu că acest'a curendu va calatori la Petropole.

Corespondintele se teme că — acésta casatoria este sicura, si in temerea sa astfelu eschiamu:

„Déca casatori'a planuita se va incheia, pusetiunea politica la Dunarea de diosu — fora tóta indoie-la — va suferi mare schimbare. Serbia se va face provincia muscalésca, si — nu e trebuintia da splicá că — ce insemnate ar avé acést'a pentru Ungaria, ba inca pentru Apusulu întregu! Asia credu că, diplomati'a austro-ungurésca nu poté concede atare eventualitate. — Pentru Andrassy acestu planu este unu memento, ca partea mai mare a atentiunei sale se si-o indrepte spre Oriinte, nu ca predecesorii

sei, cari mai de totu negrigisera Oriintele.

Din aceste descoperiri vedem: a) cum cugeta muscalii despre principatele de la Dunare; b) de ce se tenu domni stepanitori ai nostri; c) cum Carolu, cu toate legaturile mai vechi ale inimii sale a petitu man'a unei principese rusesci; si altele si altele — multe si frumoase! —

Interpelatiunea dlui Babesiu.

Cine iubeste poporul, acel'a semte binele si reulu cu poporul, plange si se imbucura cu elu, si la toate ocaziunile se ingrigesce de elu.

Cunoscutu este preste totu ca in urm'a slabei recolte de estu timpa, poporul nostru in multe parti a inceputu a suferi lipsa de pane si ca — mii de familii mergu spre ierna, cu inim'a tremuranda, nesciindu deca, si cati din ai loru, vor scapa cu viet'a si — prin noianulu cercariloru si lipseloru, vor ajunge primaver'a si vor'a si secerisulu anulii viitoriu.

Cunoscutu este acest'a tuturu; dar Babesiu, fiulu poporului, dede expresiune necasului si lipseloru coloru mari si periculu ce amenintia pre poporu, naintea Dietei Unguresci. —

In siedinti'a casei representative de alaltieri, luni, dl. Babesiu, — premittendu ca, — desi elu se adresedia Ministeriului de interne, totusi intrebările ce-i face, dupa natura loru, privescu pre ministeriulu intregu, — face urmatori'a:

„INTERPELATIUNE

onorabilulu d. Ministru de interne.“

„Are cunoscinti'a dl. Ministru, ca in urm'a secerisulu mai preste totu reu de estu timpu, mai vertosu in partile banatice si ale Muresulu, lips'a de grane atatu este de mare, incatu intre poporulu de la tiera, rara familia se afla a carei trebuintia de bucate se fia acoperita pan' la secerisulu anulii viitoriu; cele mai multe familii insa, pre cum se prevede, tocmă in mediloculu iernei vor fi fara pana?“

„Mai de parte: are dl. Ministru cunoscinti'a, ca prin mai multe timenturi, si tocmă printre poporulu celu mai seracu, grane se afla fluta putieno, la putienile tocmă — si din aceasta cauza — atatu sunt de mari, incatu familiile mai serace, astadi dejă sunt abia in stare a-si procură panca de toate dilele, si ca deci o parte este amenintata de fomete?“

„Deca dl. Min. are cunoscinti'a de acest'a: ingrigitu-s'a, seu tiene-si de detorinti'a a se ingrigi catu mai curendu despre aceea, ca de timpuriu se se ie mesurile necesarie pentru delaturarea marei calamitati ce amenintia?“

„In fine: facia de astelulu de periclu, onorabilulu guvernulu nu semte trebuint'a si oportunitatea de a sistă esecutiunile dedari in acele amenintate parti?“ —

Catra aceste intrebări si spre motivarea loru si orientarea Casei, dl. Babesiu adause: ca dupa informatiuni private ce i-au vonitu din partile Fagetului, poporulu dejă cu ingrigire cauta juru impregiuru dupa bucate, dar nu soie, — unde se le afie!

Mai de parte ca, dupa informatiuni ce are din partile despre Ciacova, sute de familii se pregatescu a-si parasii caselo si campii si a emigră din patria, pentru a scapa de fomete.

La urma asecură adunarei, ca va fi forte satisfacutu deca ori-care dintre dnii Ministri, in facia tiera va dechiară, cumca cunoscu calamitatoa si s'au ingrigitu dejă, seu se vor ingrigi de aci nainte pentru prevenirea ei.

Asteptamu cu nerabdaro respunsulu Ministeriului ungurescu. —

Anomalii triste in Bucovina.

Cernauti, in 5/17 noemvre.

„Nici pre episcopii dupa o rinduculu alati se nu-i ascultati, unde ei gresiescu, seu ce ve invetia si ordinedia in contra santei, dumnediecsesi scripturi. — S. Augustinu.

II.

In maiu 1848, stabilindu-se si inaugurandu-se pacea si bun'a armonia intre eparchia si Eppu, si aceea pe bas'a unei dechiaratiuni formale si solene din partea pre Ssale parintelui Eugeniu Hacmanu, ca: „de aci nainte nu va mai suferi nimic'a in administrarea diecesei, ce ar fi de caracterulu unui regimu individualu — absolutistulu, si prin urmare ar jigui principiale credinti'e ortodosse si ar nemultiama dieces'a, — totu insulu in eparchia cugeta cu celu putieniu pentru nalt'a si presantia persona archie-

reessa a parintelui Eugeniu, despre o parte; era despre alt'a, pentru ca-lu facu clerulu si intieleginti'a eparchiei a vedea si a cunoasca, cumca acestia toti sunt asiderea consciinti de zelulu si detorinti'a ce o au pentru sant'a loru biserica, asia dara veghedia si-lu spriginescu pre archiepiscopulu loru intru sustinerea si scutirea „ortodossismulu“ in prestigiulu si curatienia originala; — pentru acestea parintele Episcopu si va tienne parol'a, promisiunile date introgei eparchie. Insa, ni cade pen'a din mana, deca, cugetandu la acele promisiuni confirmate si garantate chiar si cu juramentu din partea unui Archiepiscopu, mai cugetamu si la acelea ce au urmatu dupa acele juramentu archierescu!

Am disu, ca detaiuri nu vomu mai pomeni, si a nume din caus'a ca, scriemu in caracterune de crestini ortodossi: ajunga deci a constată ca divergentia si contradicerea intre episcopulu Eugeniu Hacmanu si intre biserica si diecesa diu nainte de maiu 1848, n'a lasatu mare spatiu intre acestu periodu de trista memoria si intre alu doilea, ce a urmatu dupa elu si durēd'a si pana in dia de astadi, si carele numai intr'atata dora se deosebesce de celu d'antaiu, ca motivele — totu aceleu, sunt mai dure si mai stravagante! — Toate acelea, ce se facu mai momentuose in diecesa si pentru dens'a, se facu pe de o parte numai prin voia si placulu individualu alu episcopulu, era pe de alt'a, in contra principialoru biserice ortodosse si in contra si a dorintieloru si interesoloru diecesei!

Asia numai unele pre putieno ca de esemplu. In eparchia striga necesitatea dupa scole populare, biserice si case parochiale, — striga la ceriu; pre candu colia in Cernauti vedemu o „catedrala“ pomposa si o resiedintia episcopala cu multu mai lussuriosa si mai resfaciata de catu multe palate ale regiloru si potentatiloru lumesci! — Clerulu dotatu dupa imprejurările de facia, mai ca mai reu de catu unu servitoriu de cancelaria seu unu simplu „descrietoriu“ in pretura: pre candu salariulu episcopulu itu vedem amelioratu de la 6000 la 15,000 afora de pomposulu cuartiru si inca altele; — era din fondulu religunariu vedemu millione ca se donedia prin episcopulu pentru interese straine, din cari millione poteau fi si scolele tote, si bisericele tote facute si dotate, si intregulu cleru diecesanu salariatu dupa recerintiele timpului.

Dieces'a cere sinodu si congressu bisericescu spre a afia si aduce in indeplinire, in modu competentu, remediulu la nenumeratele lipse din eparchia: sinodu si congressu nu vedemu, dara pentru aceea unu secretariu de religione si patria straina in consistoriu, care secretariu ca si inainte de maiu 1848, elu singuru cu episcopulu direge afacerile cele vitali ale biserice si diecesei; si pentru placerea carui secretariu elu suspinde duoi consilieri consistoriali, cari posedu increderea introgei diecesei si suntu pre langa aceea si dintre cei mai demni, mai stimati si mai eruditi barbati din intregulu cleru.

In fine, ne-nerandu noi mai multe altele, — ne suprinde scirea sosita in coce in dilele aceste, ca P. S. Sa episcopulu Eugeniu Hacmanu a efortuutu cu amicuulu seu Irecek, ca dieces'a Bucovinei se se facu cu diecesele serbe dalmatine unu corpu mitropolitanu! pre candu dieces'a Bucovinei si cu parintele episcopu Eugeniu II. impreuna de repetite ori 'si esprima dorinti'a in timpurile de dupa anulu 1848, ca se se despartiesca acesta diecesa a Bucovinei de Carlovitiu, pentru caventulu, ca Carlovitiulu e metropolia serba, si prin urmare eterogena de eparchia Bucovinei!

Opiniunea publica la noi socote ca ar fi aflatu in fine chei'a secerinului, in carele tienne P. S. Sa parintele Eugeniu ascunsa caus'a, pentru ce nu se invoiesce cu autonomi'a biserice in Bucovina; — de ce nu vrē se auda de sinodu si de congressu-bisericescu; — de ce mai incolo, 'si luā in persona dlui Sienbach unu secretariu — nu „ortodossu“ si nu-bucovinenu; — pentru ce scupi P. S. Sa ca o furia din iadu,* si focu si pucios'a a supr'a tuturoru acelor'a, cari diceau ca biserica ortodossa tiene regimulu absolutistulu personalu in administratiunea ei, de unu — eresu; de ce pre Romani mai cu sēma

*) Da, furia din iadu, acest'a e numele, e caracterulu celu adoveratu alu acestui monstru, cu mit'a episcopesca in capu. Pecuatu ca-i diceti „pre sant'a sa;“ diceti-i „pre diavol'a sa;“ si — cati crestini buni sunteti, fratiloru, sculati-ve a supr'a lui, apucati-lu, smulgeti-lu din biserica cea santa si de pre scaunulu celu finalu si-lu alungati cu ticalosulu seu secretariu d'impreuna — in care-va manastire, in careva padure seu pustietate; caei — acolo este loculu loru, nu intre omeni civilizati! — R e d.

ii uria; era pre boierii nationali i denunciada de doritori a luā fondulu religunariu pentru densi . . . — si de ce in fine, amovā P. S. Sa din senatululu consistoriale pre acei, si chiar pre acei duoi demni barbati, pre consilieri Andrieviciu si Zureanovicu, — cari erau dedati a tienne principiale biserice ortodosse, ai carei fii si ei sunt, mai susu de poftele personali, contrarie aceloru principia, si fia acele persone macar si episcopi; din care cauza — nu era sperantia, ca acesti barbati vor sprigini nisco aventure anti-anonice, cum e „metropolismulu“ parintelui Eugeniu a supr'a Bucovinei incorporata cu — Dalmatia si altele asemenea; sciindu P. Ssa parintele episcopu pre langa aceea, ca vocea si votulu acestoru duoi barbati fu pururia spriginutu de intrēg'a diecesa, prin urmare totu asiā va fi votulu locu spriginutu si in castiunea metropoliei si incorporarei Bucovinei cu Dalmatia cea 300 de mile departe! —

Acum vede publiculu intregu ca P. Ssa parintele eppu Hacmanu de acea pana acuma nu vrē se auda nimica de „congressu bisericescu“, de „autonomia“ si regimu constitutiunale, — pentru adeca ca toate acele insirate placeri mai lesne se si-le pōta implini, fora ca se-lu mai impedece cineva.

Se pōte deci in modu suficiente vedea si cunosce, ca controvers'a intre eppulu actualu alu Bucovinei si intre biserica si dieces'a sa, a existatu si existe si in periodulu alu doilea, adeca, de la an. 1848 in cocea, si ca totu asia, ca si in periodulu antaiu, culpaveritatu nu ar fi cadiendu pe diecesa,* carea pururia numai aceea voiesce si doresce, ce voiesce si doresce biserica, ca adeca, acelea ce se facu despre diecesa, se nu se facu fora de ea; era acele administratiunale, ce se facu in internulu ei, se nu se facu prin voluntate numai invidiale si in contra spiritulu si principialoru „ortodossismulu.“

Aceste insa tote, ce clerulu si mireni din dieces'a Bucovinei a man'a bisericei loru, prin urmare cu totu dreptulu legale protindu de la eppu, vedemu ca nu se implinescu, nu se realisedia! Din care cauza, contradicțiunea intre eppu si eparchia devine totu de ce, de ce mai mare, mai compromitatoria si mai nesuferivera. Se dictedia deci de sine singura intrebarea: pana candu? pana la care potentia se se intinda aceasta aparitiune banuicioasa si neliniscitoria a tuturoru inimeloru in diecesa, si cu buna sēma si in intrēg'a biserica or. ortodossa?!

Acesta situatiune e — forte demoralizatoria, si inea cu atat'a mai multu si mai in largu si mai in afundu strabatatoria, cu catu opiniunea publica tiene de sorgintea acestei aparitiuni pre insusi scaunulu episcopesca, ori chiar asisi pre insasi persona archiereasca?

Strainii, si a nume contrarii nostri din patria, contrarii confesiunali si nationali, se bucura de acesta relatiune ne-naturala, ce existe intre dieces'a Bucovinei si intre carm'a ei eclesiastica, si facu capitalu din ea pentru scopurile si interesele loru noa daunaciose; dovēda parte invērirea in tiera a rutenilor „uniti,“ si decaderea a suteloru de credintiosi d'ai nostri la „unia;“ si parte infinitele corespondentie din Cernauti si Bucovina prin diurnalele noa nefavoritile din Viena si alte locuri, si tote totu in contra Romaniloru bucovineni si — apologice (!) pentru eppulu Hacmanu**).

Dieces'a Bucovinei cere congressu bisericescu, spre a-si regulā afacerile sale interne si estorne. Eppulu parascesce dieces'a pre diumitate de anu, se intielege — nu cu diecesanii sei, ci cu unu ministru de panur'a secretariului Sienbach . . . si suprinde dieces'a cu o metropolia — octroata!

Imparechiari si antagonisme suscitade si nutriti din cea mai proxima incunjurime a P. Ssale — intre fratii de un'a si aceea-si maica-biserica, Romanii si Rutenii, care ne'ntielegere si

*) O corporatiune morale, dupa natura ei, nu pōte fi cultivatoria pecatului si fora-de-legei; facia de corporatiunile morali pururia personale individuali sunt caus'a tuturoru reletoru. Un'a numai nu potemu cuprinde cu mintea nostra: cum bunulu si pre crestianulu poporu alu Bucovinei, condusu d'o intielegintia morala si intielepta, potu atat'a timpu se suferi in scaunulu episcopescu sale pre unu buciunu incalecatu de pecatu! Guvernulu de statu — ori ce altu dreptu pote se aiba, numai nu dreptulu d'a sustiene cu fortia unu eppu in fruntea unei biserice si a unui poporu, ce-lu desconsidera si se ingrodiesce de spiritulu degradatu alu aceluia! R e d.

**) Laud'a dovedesce numai ca parintele Hacmanu este sluga credintiosu contrariilor biserice si natiunei nostre; cea mai celatante dovēda ca — pastoriulu turmei — lupu este! R e d.

disarmonia, ne fiindu nici mai de multu si nici acuma nici cea mai putiena cauza, nu s'a mai pomenitu in eparchia Bucovinei pana in timpii mai recenti ai archiepiscopiei parintelui Eugeniu Hacmanu!

Considerandu deci aceste tote si altele multu; intrebarea — repotimu, ni se dictedia imperiosu: ore pentru acesta anomalia deplo-ravera, amara, si mai ca si scandalosa*); pentru reportulu acestu ne-naturalu intre archiereulu si dieces'a Bucovinei nu existe unu remediulu legalu si eficace?**) —

(Ore biserica ortodossa si dieces'a din Bucovina impreunate, conerescute cu episcopulu Hacmanu sunt? Ore eparchia Bucovinei nu mai are alta autoritate legiuita si mare, de catu numai arbitriulu eppulu seu, seu fiindu casulu din contra, arbitriulu numai alu diecesei?)

Cum, eppii, voindu se dirēga destinele comunei diecesane din Bucovina, dupa interesulu si placulu si inspiratiunile contrariiloru poporulu, potu ei acest'a se facea, fora ca se se pōta eparchia nici scuti si aperā de volnic'a loru, — ca Iapanedii de „sic volo sic jubeo!“ a unui Micado?!

Aceste intrebatiuni, a venitu dora timpulu cu intrēg'a igruntia, ca se fia deliberate si respunse in modu competentu; si pentru aceea ne si rogamu cu tota amorea crestinesca de barbati nostri asiderea competentu, ca se ni faca catu se pōte de mai curendu acestu servitiu salutaru si liniscitoriu a consciintei mfiloru si suteloru de mii! —

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei represent. din 23 nov.

Dupa formaliele indatinate, deputetulu Ed. Horn interpela pe ministru de culte daca comun'a orasiului Pesta pretinde cu scirea lui de la ficare institutu privatu de invetiamentu — o cautione de 1000 de fl? St. Pavlovits facendu-si observarele sale la respunsulu ministriului Tóth ce i'a datu ieri la interpelatiunea sa — dice ca prin numirea lui Lénard de supremu comite in Neoplanta, nesciindu acest'a nici serbesce nici nemtiesce, era unguereac'a o vorbesce forte reu, s'a violatu legea pentru nationalitati (Haritate.) — Ministru afirmă ca Lénard soie bine limbele memorate si ca a rostitu si vorbiri poporulu in limb'a serbesca. Pavlovits respunde apoi la alu doile punctu din vorbirea ministriului. Proclamatiunea amintita de ministru — marturisesce — ca a fostu planuita dar nu s'a primitu de comisiunea respectiva, pentru ca n'a fostu tendinti'a d'a face demonstratiuni, ci d'a salutā pre Miletics venitu din temuitia. Densulu insusi a fostu presedintele comisiunii respective, si asecură cas'a ca nici vorba n'a fostu d'a face demonstratiuni politice seu neamice magiariloru. A escortā deci contra unei poporatiuni iubitorie de pace batalione intregi, pentru ca regimulu s'a temutu de demonstratiuni lui nefavorabili, cari de altmintrea nici nu s'au proieptatu, este o mare nedreptate, Vorbesce apoi in detaiu despre intemprările din Neoplanta si se dechiară nemultiamitu cu respunsulu ministriului. — Cas'a insa ie respunsulu spre sciintia cu majoritate de voturi. —

Trecendu la ordinea dilei, se continua desbaterea a supr'a alineatulu n) din §-ulu 103 alu legii industriarie.

J. Györfy propune la acestu punctu urmatoriulu adausu: legile referitorie la afacerile de pressa, remanu de o camdata in valōre si se vor sustiene numai dispusitiunile ce privescu la cautioni. C. Tisza plededia pentru primirea acestui proieptu de adausu. M. Jokai si J. Szwarz afla cautionea diurnalisticea de prisosu si votēza pentru propunerea lui Györfy. — Ministru de comerciū Szlávy inea nu este pentru sustinerea cautionei, e de parere in sa ca o lege nu se pōte sistă prin una simpla conclusiune, ci numai candu se va propune revisiunea legii de pressa. — L. Csernátonyi vorbesce pentru stergerea cautionei si votedia pentru propunerea lui Györfy. E. Simonyi vede in cautione o podeca pentru respandirea cunoscintieloru folositorie, apoi densulu nu crede ca Ungaria ar fi facutu dejă atatu de

*) Ba chiar in celu mai mare gradu scandaloasa! — R e d.

**) Mai repetimu o data: Dar nu intr'o buna sēra de februaru 1866 Bucurescenii aretara lomei ca, cum se scapa de pastorii necredintiosi ai turmei?! Ddieu nu ne va scapa, de nu ne vomu scapa noi insine, si — deca astadi ni Parlu Ddieu de pre capu, menedi contrarii nostri cei mai mari ni impun altulu si mai afurisitu. Noi se ne apucamu a drege. — R e d.

mare progresu încât ar fi de lipsa impedecarea științelor (Ilaritate). Votădea deci pentru motiunea lui Györfy.

Dupa această a fost să se facă votarea. În privința modalității votării însă se nascu din diferite părți îndoieli, se decide deci a votă antaiu a sup'ra primirii §.-lui în general și apoi a sup'ra proiectului lui Györfy. Testulu originalu se respinge cu 108 contra 106 de voturi. Partid'a stanga erumpe la publicarea acestui rezultat în vivace „să trăiescă” și core votarea a sup'ra propunerii lui Györfy. Acest'a se face, dar fiindu că într'aceea ablegatii ce erau aforă în coridoru, au intratu toti în sala, partid'a drépta érași devenitu în majoritate și astfeliu propunerea lui Györfy s'a respinsu cu 136 contra 109 de voturi. Astfeliu a cadutu §.-ulu întregu ce nici drépt'a nici stang'a n'a avutu de cugetu. În urm'a acestei întemperi se nasee unu sgomotu și caote ne mal pomenitu în Camera. Din fie-care parte se facu propuneri peste propuneri, cari însă în sgomotulu mare remanu neaudite și ne'ntielese. În fine se scóla tat'a Deák și face pace și ordine în caotele mare, propunendu ca §.-ulu din cestiune să se avisodie comisiunei de 15 spre noua elaborare.

B. Halász crede că ar fi bine să se incheie ori ce disputa mai departe a sup'ra acestui §. pentru că modificatiunile necesarile va face casa boierilor și atunci camer'a reprezentativa va avé ocaziunea d'a decide în această cauza. Mai vorbescu apoi ministrulu de finantie Kerkápoli, Csernátonyi și Tisza din diferite puncte de vedere fora a pune capetu di'sputei, pana nu ié cuventulu Deák și dice că n'are intentiunea d'a vorbi pentru cautiune séu în contra aceleia ci că în momentul acest'a și vorb'a numai d'a eși din labirintulu în care a retacitu cas'a. Densulu crede că dupa ce odata majoritatea casei a votatu stergerea cautiunei, nu mai pôte fi vorb'a de votarea pentru sustinerea aceleia, — adauge deci la prim'a sa propunere ca §.-ulu respectivu să se avisodie comisiunei de 15 cu insarcinarea d'a considerá la formularea aceleia conclusiunea casei în privinți'a cautiunei. Densulu declara că — fora vré să prejudece comisiunea — din respectu facia de conclusiunea de astadi a casei va votá contra cautiunei. — Se face votarea și se scóla pentru propunerea lui Deák toti ministrii de facia, o parte din drépt'a și intréga stang'a. — Cele lalte puncte a legii industriarie se primescu fora desbatero și cu atât'a se a redica siedinti'a. —

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 24 nov.

În siedinti'a de astadi, dupa formaliele îndatinate și dupa ce ministrulu de comunicatiune a substernutu mai multe proiecte de lege, cari s'au avisatu comisiunei financiarie și pentru cáile ferate, — comisiunea de 15 a presentatu nou formulatu §. 103 din legea industriaria. Testulu consuna pe deplinu cu celu originalu, numai punctulu referitoriu la cautiune pentru tipografie, Lithografie și diurnale s'a stersu. Cas'a a primitu propunerea comisiunei fora nici o desbateru. —

O propunere panmagiarisatória a betranului Tánésics, conformu careia tóte afacerile privitorie la legea industriaria să se duca în limb'a magiara — s'a respinsu. Altu obiectu alu ordinei dilei a fostu reportulu comisiunei centrali a sup'ra modificatiunei §§. loru 6 și 10 din legea colonistiloru.

Siedinti'a se aredica la 2 óre d. m.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 25 nov.

Din siedinti'a de astadi, carea s'a deschisu la 10 óre, avemu numai să amintim că dupa formaliele îndatinate, trecendu-se la ordinea dilei, s'a luat spre desbateru reportulu comisiunei petitiunarie a sup'ra petitiuniloru. A urmatu apoi continuarea desbaterii a sup'ra §.-lui 10 din legea contractualistiloru, și dupa incheierea acesteia, siedinti'a s'a aredicatu la 1 1/2 óra. —

Vlaicovetiu, în 10/22 novemvre.

(Decursulu actului de despartire ierarhica; ténut'a unei și altei părți.) Grabescu a vi descrie actulu de totala despartire a braviloru nostri romani de catra ierarhi'a vitrega serbésca, care actu se întemplá ieri și astadi. Prin descrierea acest'a voescu a aretá încátu-va devotamentulu și entuziasmulu natiunali cu care au luptatu romanii spre acestu scopu naintea comisiunei; pentru ca, vedindu cejalalti irati de prin comunele amestecate — energi'a romaniloru nostri, să urme și ei acestu

esemplu, prin carele uniculu mai curendu potu deveni în sinulu ierarhiei noastre romane.

Alalta-ieri, luni nainte de médiadi, ca pre d'a predestinata, a sositu comisiunea romana, constatoria din dnii protop. Ioanu Popoviciu, d. J. Bartolomeiu și J. Sietianu; pre candu delegatii serbi mai indiferenti, abia astadi, mercuri nainte de médiadi, sosira și ei și traseru la casa comunala, unde s'a și ténutu actulu de impacatiune.

Candu se luá caus'a în pertractare, diu Voliciu și cu protopopulu serbescu și cu Jos. Jorgoviciu voiau a dictá o forma de procedere ce li se imparea indispensabile dupa întielesulu instructiunei lor; asia voiau să provóce pre totu individulu maiorenu în present'i'a comisiunei, să-si dee declaratiunea vointiei sale că — unde voiesce a apertiené? la romani séu la serbi?

Acésta propunere serbésca, carea potea numai să amene și ingrenuiedie despartirea romaniloru de serbi, nu reesi, căci membrii romani ai comisiunei eluptaru tóta cu puterea cuventului și a moralei alta mesura.

La această disputa veni unu romanu negagitu și în faci'a comisiunei se exprimá: „Pro't'a serbescu a spusu că noi suntemu ospeti la serbi; bine, noi nu vremu a fi ospetii loru cu pit'a noastră!” — Vuietu redicau romanii ne'nteruptu contra ierarhiei serbesce pentru asupririle ce ni-au facutu; și aci prin ténut'a loru grandioasa s'au distinsu bravii tierani natiunalisti P. Vuca, Avr. Caragia și George Jorga sub conducerea spirituale a invetiatorului Z. L. Astfeliu și comisiunea și poporul serbescu s'a invoitu la propunerea simpla și salutaru a a dlui reprezentante consistorialu Bartolomeiu, precum urmédia.

Sé alesera 5 barbati de incredere dintre romanii cari formédia majoritatea în comuna, și din serbi doi; în faci'a acestora se facu întrebarea generala: unde vreu a se téné, la ierarhi'a cea romana séu la cea serba? Romanii cu toti, pan'la celu din urma se alésera dintre serbi, și se declararu pentru ierarhi'a romana, serbi érași la cea serbésca. Urmá apoi modulu de impacatiune, a nune pentru desdau-narea serbiloru remasi astfeliu fora biserica și scóla și cu tóte fondurile ateratorice. Se concesse din partea comisiunei unu patriariu de óra, ca să se svatuésca serbi, câtu au a pretinde de la romanii, pre calea unei impacatiuni fratiesce, și romanii éra câtu ar afá de dreptu a li dá. În fine se invoira ambele părți pentru sum'a de 4750 fl. peste una sesiune ce se afla în posesiunea serbiloru. Romanii primindu obligatiuni active ale bisericei în valóre de preste 2000 fl. se declararu gata a le predá serbiloru, mai ramanendu în'a 2750 fl. cari pana în 6 luni se deobligaru naintea comisiunei — a-ii depune.

Acuma sperámu că H. Sa pré santitulu nostru Episcopu romanu din Caransebesiu, cu ingrigire pa'intésca va ordiná câtu mai curendu, ca să ni organizamu comun'a nostra bisericésca romana, dupa statutulu organicu, cu sinodu și comitetu parochialu, căci numai atunci vomu crede și vedé si semti că suntemu emancipati și adevérati fii ai ierarhiei romane, și numai atunci ne vomu apucá de a ne consultá pentru repararea ruinatei noastre sante biserice, ce de tóte părțile dá trista marturia despre neingrigirea parintiloru vetregi ai nostri.

Astfeliu noi, dupa atât'a lupta, cu atâtea sacrificia, ajuseramu la limanulu scapárei!

Mai multi.

Orsiova, în 14 nov. 1871

(P.) Am spusu că guvernulu din Viena n'are intentiune buna cu noi; și dieu dupa esperiinti'a și sondarea ce am potutu face, elu a decisu într'adeveru — dupa ce îi facuramu unu serviciu de sange peste unu seclu, si stórse totu suculu din noi, — acum layedandu-ne de rei pe man'a celoru din Pesta, voiesce a-si mai ride de noi? și asiá să ne despartim? Dar credu óre acei domni fora consciintia, că prin asemene machinatiune neumana ne vor întrebuintá érași de unélt'a loru, — provocandu anulu 48, să ne omorim pana si cu parii pentru capriciele lor? Da! în acelu nefericitu anu veduramu prochiatiuni preste prochiatiuni tiparite în limb'a romana, pentru că la nevoia dloru pré bine sciu că ce dorescu mai pre susu de tóte natiunile usurpate de dloru! și cum să se adresedié! sburandu din comuna în comuna, provocandu pe eroic'a și fidel'a „natiune romana” a se aredica la arme în contra amagitorului Cosiutu și consocii lui. — Apoi

care fú rezultatulu acestoru apeluri maestrite ce provocaru mii și mii de victime și daune materiali enorme poporului granicianu; și unde sunt acele frumoase promisiuni? Da, vedurámu dajdielero indoite, mii de padurari pe spatele noastre și peste padurile nostre, — vedurámu prin D. Coronini estirpatiunea vitelor marunte (a capreloru,) și monopolulu de sare! și pe langa acestea la an. 1867 mai veni pe capulu nostru și pactulu dualisticu care începú a-si întinde binefacerile și peste confiniulu militaru! — unu blamagiu câtu se pôte de tragicomicu pentru Viena! —

Abstragendu de la luptele natiunalistiloru, ce le sustienu acestea pentru realizarea dreptelor loru pretensiuni facia cu — guvernulu din Pesta ca atari, — lupte cari mane séu poimane sperámu că se vor face bune,* deca fratii unguri le vor aprociá eu maturitate și seriozitate, și déca nu vor a fi pacaliti mai reu de câtu noi? punemu întrebarea, că ce intentiune au domnii din Viena cu reformele loru scolare nemtiesci într'o poporatiune curatu romana și serba, că pôte asia vor, a sustiené egemoni'a nemtiesca, pentru unu timpu favorabilu, și la ocaziunea binevenita érași să provóce evenemintele nefaste din 1848?! Avisu celoru de la Pesta!! — Ce! am ajunsu asiá de departe, ca să comunisati scolele despartindu-le de sinulu mamei loru, de biserica, și să le dati pe man'a unor stepanitori, ce nu ni cunoscu limb'a, religi'a și datinele? au dóra acesti venetici 'si versaru sangele pentru tronul și patria?! Judecati mai bine ce faceti!

Me seusati, domnule Redactore, că me afundai în asemene spresuni duréose ce le vedu stepanitorii nostrii că ele esu dintr'o drépta cugetare și préjusta indignatiune; dar fia acestea ori câtu de amare, ele sunt dictate de cea mai buna intentiune, căci dorim adevérata pace și fratietate între natiunile conlocuitoire, acésta însă numai prin respectarea drepturiloru noastre nealienabili, de a ne sustiené și cultivá noi insine, se pôte realizá!

Ni se spune că D. nostru colonelu referinte de la comand'a generala din Timisióra, ca autorulu reformelor pentru scolele din confiniu, a fostu chiamatu la Pesta, unde într'unu consiliu se decisu ca tóte scólele, atátu cele elementare câtu și cele ce se vor înființi ca superioare, au să fia scole de stat, și pentru a loru sustinere se vor întrebuintá interesele celoru 3 milioane din „fondulu granicescu”, și aruncaturile de 10% pe poporu; și asia statutulu nostru bisericescu pentru noi ar fi întocmai ca unu visul placutu — dar amagitoriu! Va se dica domnii de la Pesta ne declara de minorenii, de respitori, și ne punu sub epitropia pe noi împreuna cu banii nostri.

Orsiova și Caransebesiulu, ca nisce comune ale Regimentului, ce decisiune au luat facia de comunisarea scoleloru elementare? Éta respunsulu: Orsiova a decisu cu totu pretiulu a-si téné scola ceconfessiunale, pentru care alalta-ieri sinodulu se declará cu unanimitate, candu totu deodată — fia-i spre lauda diu — urcă salariulu invetiatorescu la 400 fl. Caransebesiulu însă — s'a comunisatu — asia audim; — cele lalte comune fierbu în drépt'a și stang'a, ca oile fora pastoriu; și ce e mai dorerosu că nici unu barbatu de incredere, alesu pentru aপরera scoleloru de comunismu de catra sínódele protopresbiterale, nu se îndémna ca să tiena consultatiuni în privinți'a acésta, pe candu e pré evidentu ca — ap'a e a-prope de gura; séu pôte senatulu nostru scol. mai astépta ca să tréca preste capu și atunci să ni vina întru ajutoriu cu cadelnitiele? — Afámu cu bucuria că si comunele nostre vecine: Esienitia, Ogradenia, Plavicevitia și Dubova, avendu în frunte nisce preoti ce merita tóta laud'a, inca se declararu pentru scole confessiunale; pentru Almaju pôte veti primi reportu mai detáiatu; mai departe despre Mehadia credu că se va luá dupa esemplulu bunu alu orsioveniloru.

Deschiderea

si constituirea societății de lectură a junimii romane studioase la academi'a juridica și gimnasiulu din Oradea-mare, urmata în 12 și 19 nov. a. c.

Junimea romana, insetata de dorulu culturalei natiunale, unic'a mantuitoare pentru noi romanii, primindu scirea placutu despre reinsanatosiarea dlui Iustinu Popfiu, conducetoriulu societății nostre de lectură. și voindu a-

* Să ve tiena Ddieu în această credintia, noi însă fórte ne indoim. Redact.

preveni asta data, în conferinti'a ténuta la 5 nov. a. c. a esuisu din sinulu seu o deputatiune de 3 insi, carea în contielegiere cu dlu conducetoriu să determine diu'a multu oftata, — diu'a deschideri societății de lectură.

Dorinti'a tenerimei din patri'a lui Mariu e implinita; deschiderea societății se deșe pre 12 nov. la 4 ore d. m.

Apropiandu-se tempulu doritu, pre faciele tenerimei intrunite în sal'a seminarului domesticu se poteau vedé cele mai víue semne de bucuria și însufletire. Sosindu dlu conducetoriu în mediloculu tenerimei, la propunerea acestuia se alege o deputatiune de doi insi pentru invitarea R. D. canonicu, rectoru seminariale și supraveghiatoriu alu societății, Ioanu Szabó. la solemnitatea deschideri. Supraveghiatoriulu se și infaciáși împreuna cu o frumoasa girlanda de ospeti de zambelero sesse, cari ocupandu-si locurile destinate, corulu seminarialu intoná „Unu imnu salutatoriu.”

Finindu-se accentele placute și sonore ale corului vocale, ié cuventulu d. supraveghiatoriu, și prin o cuventare petrudietoria, enumerandu pre scurtu meritele fia-ertatului canonicu abate și rectoru seminariale, Ioanu Popu, fostu supraveghiatoriu alu societății nostre, îndemná tenerimea la activitate întru cultivarea limbei materne, și declará siedinti'a de desohisa.

Dupa aceea pasindu pre tribuna dlu Iustinu Popfiu, demustrá pana la evidentiá necesitatea culturalei natiunale, și espunendu fasele prin cari a trecut natiunea romana, ni aretá tenacitatea traianidiloru, cari în decursulu a 17 secli plini de furtune si-au sciutu pastrá cu demnitate caracterulu natiunale, în fine provocá tinerimea la concordia, zelu, fratietate și activitate, căci numai asia'si va poté pastrá cu scumpetate tesaurulu creditu de la stramosi.

Demetriu Suciu, juristu de anulu III. ca membru veteranu salutá pre membrii noii, interpretandu cu fidelitate sentimintele confratiloru și provocandu pre toti să se unésca ca frati de unu sange și d'o mama. Acestuia i respunse din partea membriloru noii Ioanu Buna, stud. de cl. 7. gimnasialu. Tote aceste discursuri au fostu primite cu mare placere și intrerupte de aplause.

Atanas'iu Tuducescu, juristu de anulu II. declará între cele mai víue semne de placere poes'a „Mihnea și Baba”, de D. Bolintinenu; asemenea și Nicolau Majoru, juristu de anulu II. declará: „Sentinel'a romana”, de Alessandri; ambele aceste declaratiuni fusaru urmarite de aplause însufletite.

Dupa finea fie-carui discursu și declaratiune, corulu vocale alu tenerimei seminariale și orsiestrulu, compusu din tenerii academici și gimnasiali, desfatara publiculu prin câte o piesa vocala și instrumentalu, precum: „Mersulu lui Mihai”, „Venatoriulu”, „Trei floricele”, „Frundialitia” etc.

D. Ioanu Campianu, candidatu de advocatu, acompaniatu de 3 tenerii academici, a essecutatu pre violina cu multa maestri'a „Doin'a lui Petre”, s. a.; éra la dorinti'a comuna a publiculu avú bunatatea a ni mai marí placerea, intonandu pre violina, „Pecurariulu” și „Cimpotele”, la cari publiculu a respunsu cu aplause însufletite.

Astfeliu finindu-se actulu de deschidere, on. ospeti, în frunte cu dlu supraveghiatoriu, se departaru între sunetele melodioase ale orsiestrului, ducendu cu sine fie-care câte o suvenire dulce a unei festivități adevératu romanesci.

Fiindu tempulu cam inaintatu, și asia nepotendu-se purcede la constituire, respective la alegrea oficialiloru, societatea se amená pre 19 nov.; la care ocaziune, dupa inscrierea membriloru, se alesera, parte prin aclamatiune, parte prin majoritatea voturiloru: de notariu alu corespundintiloru Mihai Veliciu, juristu de anulu II., de notariu alu siedintiloru Teodoru Ciulu, juristu de anulu I., de cassariu Nicolau Majoru, juristu de anulu II., de controloru Vasiliu Toma, juristu de anu III. și în urma de bibliotecariu Marcu Pascuti, stud. de cl. VIII.

Totu cu această ocaziune D. conducetoriu aretá societății perderea causata prin repausarea generosulu mecenate supraveghiatoriu patronu și parinte alu teneriloru lipsiti, canoniculu-abate de pia memoria Ioanu Popu, și propune ca tenerimea să-si exprime condoliuti'a protocolarminte, care propunerea se și primi cu unanimitate. În fine sfatuindu tenerimea

să-si alăga pentru elaborare teme câtu mai serioase, precum din istoria noastră națională, etc., deohiară societatea de constituită.

Datu in siediția de deschidere si constituire a societății de lectură a junimei romane studiöse la academia si gimnasiulu din Oradea-mare, tienuta in 12 si 19 nov. 1871

Mihaiu Veliciu,
not. alu coresp.

Segedinu, in 9/21 nov. 1871.

(Deschiderea si constituirea societății de lectură a tenerimei romane studiöse in locu.)
Celu ce iubesc o limba straina mai multu de câtu limb'a maicei sale, acelu nu este demnu de a se numi omu — a disu invetiaturu si intiepturu Herder in studiulu despre originea si insusirile limbelor. Acéta asertiune a filosofulu germanu nu are lipsa de o dovăda mai departe, simplulu bunu semtiu spune fie-caru că mai antaiu si mai nainte de tôte s'invetie limb'a maicei sale.

Acestu adeveru de unu timpu in cocia si-a respanditu radiela a sup'ra tenerimei romane, ca s'cunoscă si s' se convinga că, fora crescere si fora limba națională ea nu pôte fi d'amna de numele ei frumosu. Astfelu tenerimea romana desteptand' se si pricependu-si momentösa ei chiamare in viitoriu, pre la tôte institutela, pana si in locurile unde nu este nici macar unu sufletu de romanu, se constituie in societăți de lectură pentru a invetiä dulcea si sonör'a limba romanésca. Si d'ca subscripsu abia acuma vinu a reportä onorabilulu publicu despre deschiderea si constituirea societății de lectură a tenerimei romane studiöse de aici, caus'a nu este indiferentismulu s'eu chiar lasitatea nöstra facia de limb'a romana, ci una impregiurare nefavorabila, acéca că localitatile gimnasiulu nefindu pre deplinu reparate in lun'a lui octovre, abiä in 5 nov. ne-am potutu adunä cu totiu cu soopu d'a-ne constitui intr'o societate de lectură, pentru ca s'ni invetiämu limb'a si s'ni desvoltämu semtiulu naționalu si s'ni remanemu in deretru premergetorilor nostri din anii trecuti. In 5 nov. la provocarea studintelu de a VIII. cl. P. Popoviciu, adunandu-se intrég'a tenerim'e de la institutulu gimn. si realu in o classe a gimnasiulu, amintitulu provocatoriu o bineventä prin o vorbire scurta dar insufletitoria, dasfasurandu scopulu sublimu pentru care a conchiamat'o. Apoi dupa ce s'au inscripsu totu tenerii de membri ai societății, si s'au cecitu statutela, s'a facutu alegerea comitetulu. S'a alesu de presiedinte alu societății P. Popoviciu, studinte de a VIII. cl. de notariu alu corespundintieloru A. Popescu, st. de a VII. cl. amendoi cu uhanimitate; ér cu maioritate de voturi s'au alesu de notariu alu siediintieloru I. G. Cucu, de cassariu D. Jovitia, ambii studinti de a VII. cl. si in fine de bibliotecariu P. Miocu, st. de a V. cl. — Siediintela ordinarie ale societății se vor tiené in fie-care domineca la 2 öre dupa mediadi.

Dupa constituirea societății, presiedintela érasu luä cuventulu si ne insufletu pre totu ca s' lucrämu in intielegere buna, cu energia si barbatia, incheiandu cuventulu seu cu „Jurämu că vomu d' man'a s' fumu pururia frati“, si frati vomu fi pururia, pretötindenia si intru tôte impregiuräri.

Aurelianu Popescu,
notariulu coresp.

Delegatiunea societati academice romane.

Premiulu Evangelii Zappa.

Conformu decisiunei societății academice romane din siediția de la 13 septembrie 1871 pentru cea mai buna lucrare a sup'ra formatiunii cuvintelor in limb'a romana prin derivatiune si compositiune, se publica concursulu cu program'a si conditiunile urmatorie:

I. PROGRAM.

Tractatulu va cuprinde:

a). O parte generale, in care, cu esemple luate si din alte limbi in legatura de cumnatiä cu a nöstra, si mai alesu, din limbele clasice, se vor definä si esplicä principiale formatiunii cuvintelor atätu prin sufisse s'eu derivatiune in intielesu mai strinsu, câtu si prin prefisse s'eu compositiune;

b). O parte speciäle, care va avé de obiectu formatiunea prin afisse a cuvintelor limb'ei romanesci si care se va intinde:

1. A sup'ra formatiunii cuvintelor prin sufisse s'eu derivatiuni, cum: mor-ariu (din mörä), fer-ice (din fer); strimt-are (din strimt) carn-osu (din carne), vac-utia (din vaca), parent-escu (din parente), etc. . .

Pentru fie-care sufisse se va stabili prin numeroase esemple: a) la ce genu de cuvinte se afige; b) d'ca are o singura forma s'eu mai multe; c) care este intielesulu celu mai generale alu lui; d) cari sunt insemnarile accidentali ce mai pôte luä; e) in casurile in cari, intielesulu unui sufissu pare a se atinge au intielesulu unuia s'eu mal multoru alte sufisse, care s' diferentiä ce le distinge; f) cari din sufisse sunt romane, cari nu; éra la acelea cari desi romane, parü, prin transformarile fonetice ce au potutu luä in limb'a nöstra, a se departä de corespunditoriele lorü in celealte limbi romane, s' se determine cu probe indestulörice acele transformari; g) in fine, atätu in respectulu forme, câtu si alu intielesulu, se vor comparä sufissele romanesci cu cele corespunditorie din limb'a latina si din alte limbi sorori.

2. A sup'ra formatiunii cuvintelor cu prefisse s'eu compositiuni, cum: ap-punere, op-punere, des-punere, com-punere, ne-fientia, infamü etc. . .

Pentru fie-care prefissu, si pururia in comparatiune cu limb'a latina si altele sorori, se va stabili prin numeroase esemple: a) la ce genu de cuvinte se pune; b) ce transformari fonetice suferé; c) care e intielesulu lui generale; d) cari sunt insemnarile speciali si derivate ce mai pôte luä; e) care e in fine diferentiä de intielesu a unui prefissu intru câtu pare că se atinge cu intielesulu altui prefissu.

3. A sup'ra formatiunii cuvintelor prin compositiunea a 2 cuvinte, cari esprimu fie-care unu conceptubine definitu, cum: cod-albu, bata-jocura, perde-verä, bine-cuventare, lucé feru, casca-gura, etc. . . cautandu a se stabili, prin comparatiune cu limb'a latina si alte limbi sorori, pana la ce gradu limb'a nöstra e susceptibile de asemeni compositiuni, si cari a nume sunt legile si tipii acestoru formatiuni.

II. CONDITIUNI.

1. Marimea operatulu va fi apros si mativu intre 15—20 öole de tipariu, formatu octavu ordinaru, cu litere „garmond.“

2. Terminulu concursulu, candu manuscriptela au s' vina in cancelariä a societäti academice, este 30 iuliu 1874.

Cele venite mai tardü nu se vor luä in consideratiune.

3. Manuscriptela se cere s' se scrie curatu, legibile si de mana straina, bine legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscripulu va fi scrisa o devisä s'eu motto in vorü ce limba si totu de mana straina.

5. Pre langa manuscripulu se va alaturä si o scrisöre inchisa in plicu, sigilatu cu sigilu fora initialele autorulu, adresata catra societatea academica, si portandu pe adresa din äfora devis'a manuscripulu scrisa érasu de mana straina, éra in intru numele autorulu.

6. Manuscriptela se vor censurä si judecä prin sectiunea filologica, care va propune societäti academice in siediintia plenaria, premiarea aceluia dintre operatele venite care va meritä premiulu destinatu pentru acéta lucrare.

7. Manuscriptela nepremiate se vor pasträ, in arhivele societäti pana ce se vor reclamä de autorii lorü, ale caroru nume remanu necunoscute, fiindu că picurile ce le vor cuprinde nu se vor deschide.

8. Premiulu desiptu pentru acéta lucrare, din procentele fondulu Evangelii Zappa, este de lei noüi 1500.

Presiedinte: A. T. Laurianu.

Secretariu generalu: I. C. Massimu.

Varietati.

† (Ér incepu a ni veni interpelatiuni pentru „Amvonulu.“) La cele reformulate si cari nu vor a fi publicate sub numele interpelantiloru, nu reflectämu, dar dlu P. Borca, parochu din Petruvasila in conf. militariu, se plange că a platitu pre anulu intregu si n'a primitu nemic'a si nici respunsu la intrebarea facuta dlui redactore de a dreptulu. Inträba deoi: Unde este pedec'a? —

— (Din Beiusiu — Necrolöge.) Acum 40 50 de ani, romanii credeau cumca regeneratiunea nöstra națională, candu va s'o ajungemu are s' se intemple prin burgesia, s'eu — cu terminu vechiu francesu — prin alu treile statu.

De aci caus'a că pre acelu timpu, romanii cercau se se aplicé mai vertosu de maestrü. In astä aplicatiune, au progresatu pana a dobandi recunoscintiä nu numai de la colegi, ci chiar si de la contrarii straini. De acestia au fostu si in orasielulu nostru doi barbati intieliginti si nationalisti, unulu Joane Popu dubelaru si Mihaiu Potoreanu funeriu. Unde érá vorba de causa națională si bisericesca, ii gasia pururia pre densiä la loculu primu, premergendu cu esemplu in fakta. Nu se pôte s' spunemu aci totu ce au facutu densiä pentru nationalitatea si religiunea romaniloru, ci ne marginimu a constatä că, recunoscendu amendoi cumca romanii acum'a au lipsa mai mare de juristi, si-au educatu astfelu pre urmasii lorü, că in câte-va luni repausandu Joane Popu, a lasatu in urmasi unu juristu absolutu de buna sperantiä, pre Paulu Popu, éra Mihaiu Potoreanu a lasatu pre Stefanu Potoreanu, unulu dintre cei mai isteti si mai deprinsi advocati teneri romani. Pre candu deplangemu perderea betraniloru, dintre cari primulu fusese de 65 de ani, éra alu duoile de 76, ne mangä'e sperantiä, că fiii lorü numiti, dimpreuna cu ficele vor face totulu pentru a suplini acéta perdere națională. Credemu că va fi asia, si in acéta convingere dicemu bine meritailoru betrani se li: fie tieren'a usörä!

— (Raritate.) In comun'a Chelmacu, langa Lipova, dilele trecute se petrecura la cele eterne remasistele pamentesci ale unei parchi de ömeni, barbatu si muere, a nume George Cusmanu si sotia lui Maria, cari traia la öalta in casatoria fericita 57 de ani, ambii reposandu in etate de 75 ani. Inmormentarea dupa ritulu bisericei greco-orientale, pentru intrég'a comuna a fostu o serbatöre si raritate mare, inmormentandu-se ambii intr'un'a si aceea si grupa. G. P. docinte.

— (Deputatiä romani de la dieta ung.)
fora diferentiä de partita, tienura domineca treceä o conferintiä la cas'a dlui Hodosiu pentru de a se consulta a sup'ra propuneriloru oficiali la posturile de judecatori, in cari propuneri romanii s' fie câtu se pôte de putienu considerat. Resultatulu conferintiä este — precum ni se spune, otörirea că: domni deputati romani de partit'a guvernului, cari din buna credintiä despre intentiunile guvernulu stau in partea guvernulu, s' faca pasi la Ministrulu de justitiä, ér in casu de nefolosire o interpelatiune in acéta privintiä. D'ca domni Deakisti nu s'ar poté decide a face si un'a si alt'a, atunci partit'a națională opositiunale va luä in man'a sa caus'a si va tractä-o din alu seu puntu de vedere. —

Concursu

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci vacante in cerculu alu III. scol. din protopresbiteratulu Oradei-mari, la scölele gr. or. din urmätöriele comune:

1. Ursadu, cu emolumintela: 40 fl. v. a. bani; 8 cub. de bucate; 2 mesure de pasula si 3 orgii de lemne.

B. S. Miclousiu: 40 fl.; 10 cub. de bucate; 4 orgii de lemne si doue holde de pamentu.

3. S. Saldabagiu: 120 fl.; 8 orgii de lemne, 150 portuni de fënu si totu atätea de paie.

4. Forosigu: 100 fl. si 4 orgii de lemne.

5. Lupöia: 60 fl.; 10 cub. de bucate; 1 cub. de pasula si 4 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupä vre un'a din aceste statiuni, au a-si adresä recursela lorü, indiestrate cu documintela necesarie, pana la 26, a unei curinte st. v. prin subscripsulu la comitelele par. respective.

D.S. Forrou, la 12 nov. 1871.

In contielegere cu comitetele parochiale concerninti:

Vasilu Pappu m. p.

parochu gr. or. in D.S. Forrou, ca inspectoru cerc. de scöle.

Concursu.

Pentru postulu de protopresbiteru gr. or. in Jenopolea (B. Ineu), cu care este impreunatu venitulü unei parochie din B. Ineu, precum: una sesiune de pamentu, 100 fl. in tipu de biru, si stölele, precum si venitele indatinate din protopresbiteratu, — prin acéta se escrie concursu, avendu recurentii a-si asterne recursela lorü subscripsulu presiedinte la Buteni — pana in 28 noemvre a. c. st. v. si indiestrandu-le cu documintela recerute pentru atare postu. Cei ce vor produce testimoniu de maturitate

s'eu de alta calificatiune mai inalta, se vor luä in deosebita consideratiune. Terminulu de alegere se pune pe 2 decemvre a. c. st. v. in B. Sebesiu.

Datu in siediintia comitetulu protopresbiteratu in B. Sebesiu, in 4/16 noemvre 1871. Constatinu Gurbanu m. p.

presiedinte, adm. protopr. Paulu Pugna m. p.
2—3 notariu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din comun'a Slagna, protopresb. Caransebesiulu, se escrie concursu cu terminu de 20 de dile de la prim'a publicare. Dotatiunea se cuprinde din venitulü stolariu si birulu parochialu de la 50 de case, una sesiune parochială impartita in 24 parcele, cortelu liberu cu gradina de legumi. Doritorii de a ocupä acéta parochia s' si adreseze recursela catra Comitétulu parochialu prin protopresbiteratu, prevediendu-le cu atestatele recerute de Statutulü organicu.

Slagna, in 5 novembre 1871.

Comitetulu parochialu

in contielegere cu

2—3 dlu protopresb. tract.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scöla confessională gr. or. din comun'a Ligetu, cottulu Temisiulu, protopresbiteratulu Ciacovei. Emolumintela sunt: 80 fl. v. a., 40 chible de gräu, 80 lb. de clisa, 50 lb. de sare, 12 lb. de lumini, 4 jugeru de pamentu, 3 stangeni de lemne pentru invetiatoriä si 3 stangeni pentru incalditulu scölei, si gradina de legume. Aspirantiä au a-si tramite recursela Comitétulu, prevediute cu tôte documintela necesarie, pana in 26 noemvre c. v. 1871.

Ligetu, 1. noemvre 1871.

2—3 Comitétulu parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scöla romana gr. or. in comun'a bisericesca San-Mihaiulu-romanu, se deschide concursu pana in 20 novembre a. c. c. v. Cu acestu postu sunt impreunate urmätöriele emoluminte: 100 fl. v. a.; 30 meti de gräu; 2 jugere de pamentu aratoriü; 4 orgii de lemne; 1/2 jugeru de viia, si cortelu liberu cu diumetate gradina.

Cei ce voiescu a ocupä acestu postu, au a-si tramite recursurila lorü subsemnatulu Comitétu — prin subscripsulu inspectore de scöle, cercualu, avendu a le prevedé cu documintela necesarie. Cei ce au studiatu classe gimnasiali s'eu 3 reali vor fi preferiti.

NB. Toti acei dni recurenti cari voiescu a ocupä acestu postu, au a se presentä in vrea domineca s'eu serbatöre la biserica, pentru ca s' si cunösea poporulu.

San-Mihaiulu-rom. 3 nov. 1871.

Comitetulu parochialu

in contielegere cu

Dr. Paulu Vasiciu

2—3 in-pectore cercuale de scöle.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei din Borzu, potopopiatulu Beiusiulu, se escrie concursu. — Emolumintela sunt: pamentu aratoriü de 6 cubule semenatura, care ilu lucrä parochia nii; de la 60 de case câtu 1/2 mesura bucate; stölele indatinate.

Cei ce voiescu a recurge, au a-si substerna aice la potopopulu tractualu recursurila, bine instruate, pana la 28 noem. candu se va in templä si alegerea.

Borzu, in 9/21 noem. 1871.

In contielegere cu

Comitetulu parochialu,

Georgiu Vasileviciu m. p.

protop. Beiusiulu.

Concursu

Pentru ocuparea postulu de cantoru la biserica catedrală gr. or. din Caransebesiu si esorie concursu cu terminu de 20 de dile de la prim'a publicare. Dotatiunea se cuprinde din 200 fl. v. a. salariu anualu, din venitulü indatinatu de la ingropatiuni si de la ambularea cu icon'a, cu vitleenulu si cu stéu'a la nascerea Domnulu, precum si de la nunti. Doritorii de a ocupä acestu postu, s' si adreseze recursela catra Comitétulu parochialu, prevediendu-le cu atestatele de calificatiune, a nume cu celu de la protopresbiteru in intielesulu §-Jui 23, punct. 12 din Statutulü organicu.

Caransebesiu, in 29 octobre 1871.

Comitetulu parochialu,

in contielegere cu

3—3 dlu protopresbiteru localu.